

213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU İLE 210 SAYILI DEĞERLİ KAĞIT- LAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanon No: 2791

Kabul Tarihi: 21.1.1983

(22.1.1983 gün ve 17936 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır)

GENEL GEREKÇE KANUN TASARISI VE KOMİSYON RAPORLARI

**Danışma Meçten S. Sayın: 275 (1/570) MfİK
Güvenlik Konseyi S. Sayısı: 516 (1/468)**

DANIŞMA MECLİSİ

4.1.1961 GÜN VE 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE MALİ İŞLER KOMİSYONU RAPORU

T.C

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı Sayı: K. K. T.

D. 18/101 -1376/07307

1.12.1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 25.11.1982 tarihinde kararlaştırılan "4.1.1961 Gün ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim

Büent (MSEM)

Başbakan

4.1.1961 GÜN VE 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI VE GEREKÇELERİ

GENEL GEREKÇE

12 Eylül 1980 sonrası dönemde Millî Güvenlik Konseyince, Türk Vergi Kanunlarında ihtiyaç duyulan değişiklikler yapılmış ve getirilen hükümlerle vergide verim, etkinlik ve adaletin sağlanmasına çalışılmış, bunun yanında vergileme ve vergi güvenliğine ilişkin müessese ve kural- ların günün şartlarına uygun şekilde yeniden düzenlenmesi ve vergi kaybını önleyici metot esas- ların getirilmesi amaçlanmıştır.

Vergi Usul Kanununda bu amaçlarla 2365 ve 2686 sayılı Kanunlarla yapılan gerekli düzen- lemelere rağmen, bazı noksanlıkların madde gerekçelerinde de belirtildiği şekilde giderilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Giderilmesine ihtiyaç duyulan noksanlıklar yanında bu tasan ile ayrıca amortisman sis- teminde değişiklikler yapılmakta ve yeniden değerlemeye imkân verilmektedir.

Amortisman sistemi, enflasyonist dönemlerde işletmelerin aktiflerinde kayıtlı sabit kıymetler üzerindeki olumsuz etkilerini gidermek amacıyla yeniden düzenlenmektedir. Bu şekilde yeniden değerlendirme bir kez yapılacak ve ilerideki yıllarda, getirilen amortisman sistemi ile fiyat hareketleri arasında uyum sağlanmış olacaktır.

Bilindiği üzere, ekonominin sağlıklı geliştiği dönemlerde iktisadî işletmeler aktiflerini yeni bir değerlemeye tabi tutmak gereğini duymazlar. Enflasyon oranlarının düşük seyrettiği, yani fi- yat artış hızının gelirler büyüme hızından geri kaldığı dönemlerde de, yeniden değerlendirme pek zarurî olmayabilir. Amortisman tabi değerler için tam karşılık aynalamaması, sonuçta gelirden alınan vergi yükünün bir miktar ağırlaştırılmış olması anlamını taşır. Mükelleflerin bu yoldan gizli vergilenmeleri de, işletmelerin çaresizliğe düşmeleri sonucunu vermez. Ancak fiyat artış hı- zının gelirin büyüme hızının üstünde bir seyir takip etmesi devamlı bir hal aldığından gelirden

alınan vergiler enflasyon vergisine dönüşmüş olur. Yani gerçekte bir gelir olmadığı halde enflasyonist büyüme, gelirmiş gibi vergilenmeye başlar. Bu halin bir iki yıl için vaki olup, tekrar istikrarlı bir ekonomik hayata dönülmesinde, gelir üzerinden vergi verenler, o yıllarda yüksek vergi ödemiş obuayı kabul ederek aktiflerin yeniden değerlemesini istememiş olabilirler. On yıllık bir sürede sabit fiyatlarla önemli bir büyüme göstermeyen gelir cari fiyatlarla % 100'ün üzerinden bir büyüme göstermiş olursa, bu sürede vergilenecek gelir az olduğu halde, yüksek gelir vergisi ödemeye devam eden iktisadî işletmelerin varlıkları, giderek küçülerek sıfır seviyesine kadar düşmüş olabilir.

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu durum, tam anlamıyla son temas ettiğimiz haldedir. Sanayi ve tanm mallan üreticilerinin yaptıktan yatırımlardan sağladıktan gelirler, son on yılda fiyat artışı hızı yıllık ortalamasının % 25 civarında olması nedeniyle ve sabit fiyatlarla gelirler de % 5 civarında büyümüş olduklarından tamamıyla bir enflasyon vergisine tabi olmuşlardır. Başka bir deyimle, 1972 Toptan Eşya Fiyat Endeksi ortalaması 100 kabul edilince 1973 — 1982 yıllarında sırasıyla 120, 156, 172, 199, 247, 377, 618, 1280, 1752 ve 2278 olmuştur. Bu global endekse ulaşan fiyatlar, yıldan yıla 1973 — 1982 süresindeki on yılda sırasıyla % 20, 30, 10, 16, 24, 53, 64, 107, 37 ve 30 oranlarında yükselmiş bulunmaktadır.

Bu durumda işletmelerin tekrar sağlığa kavuşmaları ancak sabit kıymetlerinin yeniden değerlendirilmesiyle mümkün olur. Çoğu batı ülkelerinde fiyat artış hızı % 5'e ulaştığında vergi mükellefleri yeniden değerlendirme yapabilme hakkına sahiptir. Türkiye 1960'ü yılların sonunda yeniden değerlendirme ihtiyacı duymuş ve Vergi Usul Kanununun geçici 11 nci maddesi kanunlaştırılmıştır.

Vergi Usul Kanununun geçici 11 inci maddesi, vergi kaybından çekinerek değerlemenin vergilenecek yapılması esasını kabul etmiştir. Bilahare değerlemenin yeni bir vergileme değil, vergilemedeki adaletsizliğin giderilmesi için yapılacak bir operasyon olduğu tespit edilerek, Maliye Bakanlığı maddenin uygulaması için hareketsiz kalmıştır.

Ekonomiye istikrar kazandırmak, pazar ekonomisinin şartları iade edilerek enflasyonist baskılan tümüyle gidermek amacıyla 24 Ocak 1980 günü ilan edilen program gereği hükümetler gerçek döviz kuru, gerçek faiz, serbest rekabet fiyatı ve gerçek gelir politikası uygulamasına girişmiş bulunmaktadır. Böyle bir durumda enflasyonist aşım talebin kısılması sanayi işletmelerinin enflasyonist yüksek kârlar elde etmeleri yolunu tıkamıştır. Şimdi yapılacak işlerden biri de işletmeler gerçek varlıklarını yeniden kazandırmak olmalıdır. Aksi takdirde bugünkü sanayi yapımızla dünya pazarları için üretim yapmak, yani serbest piyasa rekabet düzeyine ulaşmak imkânı yoktur.

Yeniden Değerleme kaçınılmaz olunca; bunun kamu gelirleri fazla aşındırılmadan, işletmelere sağlık kazandırılması yolu bulunarak yapılması gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-10 — Vergi Usul Kanununda yapılan değişikliklerle ilgilidir.

MADDE 11. — Vergi Usul Kanununda yazdı defter ve belgelerin bedeli mukabilinde basıp dağıtma yetkisi Maliye Bakanlığına tanındığından faturalar değerli kâğıtlar kapsamından çıkarılmakta ve uygulamada meydana çıkacak mükerrerlikler ortadan kaldırılmaktadır.

MADDE 12. — Yürürlük ile ilgilidir.

MADDE 13. — Yürütme ile ilgilidir.

BÜTÇE — PLAN KOMİSYONU RAPORU

TC
Millî Güvenlik Konseyi
Bütçe — Plan Komisyonu
Esas No.: 11468
Karar No.: 221

7. L1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen "4.1.1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzda incelenmiştir.

Tasan genel olarak olumlu bulunmuş ve Danışma Meclisince kabul edilen metnin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun, 210 sayılı Değerli Kâğıtlar Kanununa ekli tablonun 14 numaralı bendini kaldıran hüküm ihtiva etmekte olduğundan Kanunun başlığı "210 sayılı Değerli Kâğıtlar Kanununda" ibaresi eklenmek suretiyle kapsamına uygun hale getirilmiştir.

1 inci madde redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

3 üncü madde; uygulama kolaylığı ve ifade açıklığı sağlamak üzere redaksiyona tabi tutulmak ve bir fıkra eklenmek suretiyle kabul edilmiştir.

4, 5, 6, 7, 8 ve 9 ncu maddeler redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

10 uncu ve 11 nci maddelerde yer alan hadler kelimesine "maktu" sıfatı eklenmiş; % 10 nispi haddin, madde kapsamında ve dolayısıyla artırma yetkisi içinde olmadığı hususuna açıklık getirilmek suretiyle madde kabul edilmiştir.

12 nci madde, çerçeve maddede atıfa bulunulan ek 3 üncü maddenin Vergi Usul Kanunundaki yerinin belirlenmesine açıklık getirilmek suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

13 üncü madde redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

14 üncü madde, dar mükellefler kapsam dışında bırakılacak şekilde yeniden düzenlenmiş; bu arada Gelir Vergisi Kanununda 2772 sayılı Kanunla yapılmış bulunan değişiklik nazara alınmak suretiyle hükümet tasarısındaki esaslar benimsenmek, 5 numaralı bentte bankaların özel durumları dolayısıyla gereken kısıtlayıcı hüküm eklenmek, 6 numaralı bentte, fon hesabında tutulan değer artışlarının, Türk Ticaret Kanunu ve Bankalar Kanunu bakımından tabi tutulacağı statüyü belirleyici hüküm getirilmek, vergilendirilmesi gerekecek değer artışları konusunda açıklık getirmek üzere 7 numaralı bent ilave edilmek, diğer bent numaralarında yeni düzenlemeye göre icabeden değişiklikler yapılmak suretiyle madde, redakte edilerek kabul edilmiştir.

15 inci madde redaksiyon değişikliği ile kabul edilmiştir.

Geçici madde, değişen madde numaraları düzeltilerek kabul edilmiştir.

16 ve 17 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına arz olunur.

Başkan

Başkan Yardımcısı

BÜTÇE - PLAN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

4.1.1961 TARİH VE 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU İLE 21.2.1963 TARİH VE
210 SAYILI DEĞERLİ KÂĞITLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1-14 — Vergi Usul Kanununda yapılan değişikliklerle ilgilidir.

Kaldırılan Hükümler:

MADDE 15. — 210 Sayılı Değerli Kâğıtlar Kanununa ekli Tablonun 14 numaralı bendi kaldırılmıştır.

Yürürlük:

MADDE 16. — Bu kanun hükümleri 1.4.1983 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

MADDE 17. — Bu kanun hükümleri Bakanlar Kurulu yürütür.